

natuur•contact

Verantwoordelijke uitgever & retouradres: Marc Bruneel, Brusselsesteenweg 639, 1731 Zellik

PB-PP|B-31151
BELGIE(N)-BELGIQUE

Afgifttekantoor Dilbeek
P908098

Activiteiten

zondag 21 oktober – 14 u

Paddenstoelenwandeling op de Thaborberg

Afspraak: parking Minor Ndako, Kattebroekstraat 199, Dilbeek

zondag 18 november – 14 u

Bomenwandeling in de Wolfspuiten

Afspraak: ingang Westrand, Kamerijklaan 46, Dilbeek

vrijdag 23 november – 14 u-16 u

zaterdag 24 november – 10 u-16 u

Beheerswerken

Plaats te bepalen

Bekijk altijd onze website voor de meest recente bijwerkingen.

Wat wil je graag op het programma voor volgend jaar?

We werken momenteel aan het programma voor volgend jaar en we kregen graag jouw inbreng. Had je graag een cursus over een bepaald natuurthema? Wil je eens op daguitstap naar een leuk natuurgebied? Heb je een idee voor een actie waarmee we wat centen kunnen verdienen? Of ken je een hoekje van Dilbeek dat we beslist eens moeten onderzoeken? **Alle suggesties zijn welkom op info@natuurpunt-dilbeek.be.**

Contacten Natuurpunt Dilbeek

Marc Bruneel, voorzitter,
0474/41 48 25 – marc.j.bruneel@gmail.com
Eric De Jonge, secretaris, 0495/77 65 27 –
dejonge.verschaffel@gmail.com

Internet

Website: www.natuurpunt-dilbeek.be
www.facebook.com/natuurpuntdilbeek

Elektronisch abonnement

www.natuurpunt-dilbeek.be/abo

Rekeningnummer

BE33 5230 8095 3346

21/10 & 18/11 najaarswandelingen PADDENSTOELEN EN BOMEN

grote parasolzwam

De herfst is het ideale seizoen om de bossen in te trekken. Het bladerdek houdt het zonlicht niet meer tegen en je ontdekt allerlei schatten die opduiken uit de schaduwen. Wandel mee!

zo 21 oktober – 14 u – parking hoek Kattebroekstraat/Thaborstraat Paddenstoelenwandeling op de Thaborberg

De paddenstoelenlijst van de Thaborberg herbergt enkele zeldzame soorten zoals de hazelaarschorsbreker en de parasietbeurszwam. Of we die te zien krijgen, is maar zeer de vraag. Temeer daar het droge weer van de voorbije maanden en weken de zwammen niet echt uitnodigt om vruchtlichamen te vormen. Maar er zijn heel wat soorten waarop je altijd kan rekenen, zoals judasoren, elfenbankjes, tonderzwammen en franjehoeden. Misschien ontmoeten we zelfs zo'n knoeperd van een parasolzwam zoals op de foto hierboven. Of andersom: een miniscuul spijkervormig vruchtlichaampje op een afgevalen eikel, de eikeldopzwam. Er leven naar schatting ruim 4.000 soorten paddenstoelen in Vlaanderen. Dat is 3 keer het aantal plantensoorten. De kans dat we iets interessants tegenkomen is dus groot.

zo 18 november – 14 u – ingang CC Westrand, Kamerijklaan Bomenwandeling in de Wolfspuiten

Bomen fascineren. Door hun omvang. Door hun levensduur. Door hun kracht om stabiele biotopen uit te bouwen. Op deze wandeling leren we niet alleen tal van boomsoorten onderscheiden aan de hand van hun knoppen, schors en vruchten, maar we maken ook kennis met hun bewoners, zoals gallen, paddenstoelen en mossen. En je krijgt antwoord op enkele prangende vragen: Waarom verliezen loofbomen hun bladeren? Hoe krijgen ze het nodige water opgepompt tot boven in hun kruin? Waarom moet je niet naar de bomen kijken om te zien met welk bos-type je te maken hebt? Niet te missen!

satijnknooppal, ananasgal en galappel

Ideetjes voor een duurzaam eindejaar

De kerstverlichting flikkert als gek en kerstbomen worden massaal gehakt om na bewezen diensten op de stoep gedumpt te worden. Kan het anders? Hoe bouwen we een ecologisch eindejaarsfeestje? Hier volgen enkele tips om het jaar duurzaam af te ronden! Prettige eindejaarsfeesten!

Kerstboom

De productie van een plastic kerstboom kost energie en grondstoffen en vervuult de lucht. Gebruik van echte sparren vergt vijf keer minder energie. Echte sparren leveren ook gezonde lucht! Ze worden tegenwoordig speciaal voor kerst gekweekt en niet meer in het wild gehakt. Een kerstboom met wortelkluit die een aantal malen wordt hergebruikt, is het minst belastend voor het milieu, maar helaas haalt de boom vaak het volgende jaar niet. Kerstbomen in een pot of een container doen het wat dat betreft beter.

Kerstgroen

Toch zijn echte sparren ook niet brandschoon. Sparren die in monoculturen worden gekweekt

zijn kwetsbaar voor plagen en ziektes. Veel bosbouwers gebruiken daarom pesticiden, zelfs glyfosaat. Je kan best terecht bij kleinschalige sparrenkwekers. Maar vraag altijd naar de kweekwijze van je kerstboom.

Kerst zonder boom

Je hoeft niet per se een spar in huis te halen. Snoeimateriaal uit je eigen tuin kan op een inventieve manier als kerstversiering dienen. Na de feestdagen kan het gesnoeide groen op de composthoop. Of het kan ergens in een verborgen hoekje van je tuin dienen als beschutting voor bijvoorbeeld egels.

Kerstlichtjes

LED-kerstlichtjes verbruiken 90 procent

minder dan traditionele lampjes. Bovendien gaan ze 200 keer langer mee. Maar is die bling-bling echt nodig?

Kerstverpakkingen

Gebruik cadeaupapier en lintjes van vroegere cadeautjes. Koop enkel gerecycleerd cadeau- of kaftpapier of herbruikbare cadeauzakjes.

Kerstkaartjes

Stuur e-cards. Maak zelf een mooie presentatie of afbeelding en stuur die door. Wil je toch iets op de bus doen? Maak er een knutselnamiddag van met de kinderen en maak samen kaartjes met oud papier, afval, verpakkingen... Niet handig? Verstuur kaartjes van gerecycleerd papier.

Kerst- en eindejaarsdiner

Milieuspecialisten zijn het er over eens: lokaal seizoensgebonden voedsel eten, spaart veel energie. Het voedsel moet niet ver vervoerd en dus weinig gekoeld worden. Bovendien steunt het de lokale economie. Seizoensgebonden voedsel smaakt ook beter: het hoeft niet gestockeerd te worden en heeft geen bewaarmiddelen nodig. Lokale aanbieders van seizoensgebonden voedsel vind je makkelijk via www.rechtvanbijdeboer.be.

Kerstcadeautjes

In de Wereldwinkel en de kringwinkel vind je een uitgebreide keuze duurzame cadeautjes. Of schenk een echt groen cadeau: een boom, struik of plant die de biodiversiteit ten goede komt, een nestkastje of een vogelvoederplank. Meehelpen het cadeau in de tuin te zetten is een mooi gebaar er bovenop! En heb je er al eens aan gedacht een kalender of een lidmaatschap van Natuurpunt cadeau te doen?

Zet de voederplank maar klaar...

De winter is de meest aangewezen periode om de vogels in je tuin te voeden. Insecten verdwijnen onder de grond. Bessen zijn geplukt. Regen en sneeuw maken het moeilijk om zaden te vinden. Bovendien zijn de dagen korter en is er dus minder tijd om voedsel te zoeken. Tuinvogels vinden een pak minder voedsel, terwijl ze nu juist extra veel energie nodig hebben om hun lichaamstemperatuur op peil te houden.

Daarom is bijvoederen van december tot april een goed idee. En eigenlijk mag je nu al starten. Zeker als je wil scoren op Het Grote Vogelweekend van 26 & 27 januari. Door nu al een beetje voedsel aan te bieden, leren de vogels dat ze de komende winter in jouw tuin terecht kunnen. Begin met kleine porties brood, fruit en gemengd strooivoer. Pas de hoeveelheid aan als het kouder wordt en voeg geleidelijk aan vetrijke producten zoals – ongezouten! – pindakaas en vetbollen toe aan het menu. Voeder liefst 's ochtends en tegen het einde van de middag. Na een lange, koude nacht hebben vogels behoefte aan een stevig ontbijt en tegen de avond eten ze hun buikje rond om de nacht door te komen. Strooi niet te veel, dat kan muizen en ratten aantrekken en leiden tot onhygiënische toestanden. Maak voederplanken en zaadsiel's daarom ook geregeld schoon.

Wie eet wat?

Merel, lijster, spreeuw...

Brood, geweldige krenten en rozijnen, kaasresten, fruit, schillen en klokhuizen, alle soorten bessen, gekookte aardappelen. Op de grond, sneeuwvrij, open plek met beschutting dichtbij.

Mezen (kool, pimpel, zwarte, matkop...)

Vetbollen, slingers ongebrande, ongezouten pinda's, halve kokosnoot, vogelzaad en zonnebloempitten. Op de voeder tafel, zaadsiel, opgehangen in bomen of struiken.

Specht, boomklever, boomkruiper

Ongezouten pinda's en noten, vetbollen, zonnebloempitten, kaas zonder korst. Eventueel vastgemaakt aan een boomstam op een rustige plek.

Mussen en vinken

Bruin brood, onkruidzaden, gemengd strooizaad, etensresten, zonnebloempitten. Op de grond, voeder tafel, voederbuis.

Winterkoninkje, heggemus, roodborstje

Universeel voer, bessen, meelwormen, broodkruimels, maden en larven, ongekookte haverwortel. Op de grond, sneeuwvrij of beschermt onder struiken.

Vlinderweekend mist piek

Het Grote Vlinderweekend werd in 2018 een week vooruitgeschoven omdat vlinders al- maar vroeger vliegen. Maar helaas: door de aanhoudende warmte van voorjaar en zomer vlogen ze nóg vroeger dan verwacht, zelfs twee tot drie weken. Bovendien waren de vlinders sneller uitgevlogen. Dagvlinders houden van warm weer: ze kunnen dan voor langere periodes per dag actief zijn. Maar hun totaal aantal vlieguren is beperkt, waar- door ze bij continu warm weer korter leven. Hierdoor viel het vlinderweekend, ondanks de vervroegde datum, toch nog buiten de piekperiode van de meeste soorten. Daarom wordt vanaf volgend jaar de telling uitge- breid naar alle weekends van juli.

De lange aanhoudende warmte leidde dit jaar ook tot droogte, waarvan veel planten last hadden. Dat heeft ook een groot effect op vlinders, die afhankelijk zijn van nec- tarplanten als voedsel voor de volwassen vlinders, en van waardplanten als voedsel voor de rupsen. Er werden dit jaar dan ook beduidend minder vlinders gezien dan anders.

Ook het aantal tellers lag wat lager. Als er weinig of zelfs geen vlinders gezien wor- den, hebben mensen minder de neiging om hun tellingen door te sturen. Dat is jammer, want ook lage aantallen of de afwezigheid van vlinders is nuttige informatie.

In totaal werden 4402 tellingen verzameld: goed voor 46.227 vlinders. In een gemiddelde tuin werden 7 vlinders van 4 verschillende soorten gezien. De talrijkste soorten waren klein koolwitje, groot koolwitje, atalanta, bruin zandoogje en boomblauwtje. Dezelfde soorten kwamen ook in het grootste aan- tal tuinen voor. Alleen wisselden de laatste twee van plaats. Het groot koolwitje deed het beter dan de voorgaande jaren. De dag- pauwoog ging achteruit, hoofdzakelijk om- dat de vliegpiek dit jaar véél vroeger viel. De slechte score van de kleine vos is wel onrustwekkend, want die wordt bevestigd door ander onderzoek. Warmteminnende soorten als keizersmantel en kaasjeskruid- dikkopje haalden nieuwe records, maar blij- ven vooralsnog zeldzaam.

Wie knaagde aan die hazelnoot?

Bosmuis meestal ovale opening, *rand met dwarse knaagsporen*, ook *tandafdrukken op de buitenkant* van de noot

Hazelmuis meestal ronde opening, *rand zon- der dwarse knaagsporen*, kring van *schuine tandafdrukken op de buitenkant* van de noot. Zéér zeldzaam: alleen in Voeren.

Rosse woelmuis meestal ovale opening, *rand met dwarse knaagsporen*, *geen tandafdrukken op de buitenkant* van de noot

Eekhoorn noot opengespleten, soms afdruk van snijtanden aan de top
Specht noot opengespleten, sporen impact bek meestal op de zijkant

NATUURPUNT IN ACTIE

■ **29 juli** De vlinderwandeling in samenwer- king met **Zomaar Zomert** lokte een 20-tal belangstellenden ☺. De vlinders lieten het wat afweten ☹, maar misschien was de beter zo. Want het verschil tussen icarusblauwtje en bruin blauwtje leren herkennen was al een hele opgave op zo'n mooie zondagnamiddag.

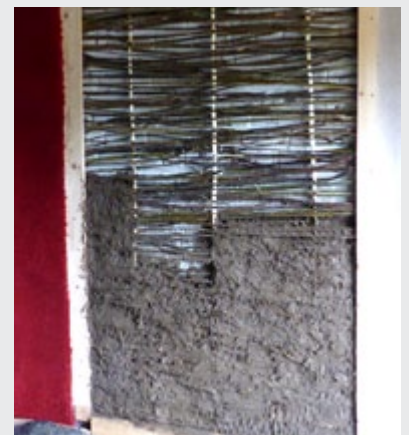

■ **24 & 25 augustus** De **Nacht van de Vleermuis** ging twee keer door. Eigen schuld, want in een deel van de media stond de activi- teit per abuis ☹ aangekondigd voor zaterdag in plaats van vrijdag. Geen nood. Dan maar twee keer aan de slag. In totaal vonden een 20-tal belangstellenden de weg naar Ter Pede ☺. Ook de vleermuizen tekenden present. We hoorden dwergvleermuis, rosse vlee- rmuis en waarschijnlijk ook franjestaart ☺☺.

■ **september/oktober** Met 23 deelnemers was de cursus **Zoogdieren** goed volzet ☺. Lesgever Joeri Cortens wist zijn publiek te boeien met interessante informatie, gekruid met leuke persoonlijke anecdotes. We ont- dekten zelf een nieuwe soort voor Dilbeek: de ruige dwergvleermuis.

■ **september/oktober** De **Kasterlinden- school** uit Sint-Agatha-Berchem, die onder andere kinderen met een autismespectrum- stoornis begeleidt, verraste ons met een leuk aanbod om samen te werken aan **natuurbe- heer** ☺☺. Daar hebben we prompt gebruik van gemaakt om de **Thaborberg** eens flink onder handen te nemen. Zelf hebben we op **Ter Pede** een flink stuk jonge houtopslag en riet gemaaid in het overstromingsgebied. Ondanks het labeur van een 10-tal vrijwil- ligers raakt niet alles weggeruimd. Gelukkig kan de Kasterlindenschool inspringen ☺. Intussen zijn we ook nog altijd bezig om ons clublokaal verder in te richten. De isolatie is nog verbeterd en de doorgeroeste kachelpij- pen zijn vervangen. Momenteel zijn we het stuk van de muur waar de kachel staat aan het bepleisteren met lokaal gedolven leem. Een leuk experiment...

Méér dan 350.000 vogels op trek!

Grijze wouw

Op zaterdag 6 oktober werden méér dan 350.000 trekvogels geteld, verspreid over 61 Belgische telposten. Dat is een record voor de EuroBirdwatch-tellingen in ons land. EuroBirdwatch is een trektelevenement dat Birdlife jaarlijks organiseert in 41 Europese en Centraal-Aziatische landen.

Alles samen werden er die dag maar liefst 5,2 miljoen vogels geregistreerd op weg naar het zuiden. De weersomstandigheden waren zaterdag perfect: het zonnetje was van de partij, en een zuidenwindje zorgde ervoor dat de vogels niet al te hoog gingen vliegen. De weersomstandigheden zorgden ervoor dat de aantallen van jaar tot jaar heel sterk schommelen. Met amper 27.700 vogels was vorig jaar voor België een van de slechtste ooit, dit jaar daarentegen is het record van 2014 (280.000 vogels) gebroken. In totaal werden 366.359 vogels geteld, verdeeld over 146 soorten.

De vink was veruit de talrijkste met 203.857 stuks, graspieper stond op twee met 52.832 en spreeuw op drie met 26.179. Telpost Kristallijn Maatheide te Lommel scoorde, zoals wel vaker, het best met 24.009 vogels. Verder waren er nog 4 telposten met meer dan 10.000 vogels: de Opstalvallei te Berendrecht (17.194), het Noordelijk Eiland Wintam te Bornem (14.779), de Fonteintjes te Blankenberge (13.289) en het Pompstation Meerbeek te Kortenberg (11.088). De twee deelnemende telposten uit de regio, Kester en Relegem, registreerden respectievelijk 5.738 en 4.010 doortrekkers.

Overall werden de tellers overspoeld door horden vinken. Maar ook heel wat telpostrecords voor graspieper en witte kwikstaart sneuvelden. Verder vielen onder andere de hoge aantallen kneus, zanglijsters (13.782 alles samen) en rietgorzen op.

En dan waren er nog enkele bijzonderheden. Op de telpost Bellem Brug kwam een grijze wouw bidden voor de telpost. Meestal is het omgekeerd en bidden de telposten (vergeefs) voor een grijze wouw. Op Heihoek in Lichtervelde gaven een morinelplevier en een grote pieper acte de présence. Andere bijzonderheden waren bladkoninkjes, sperwergrasmus, roodkeelpieper en strandleeuwerik.

De toptellers van EuroBirdwatch waren traditiegetrouw de Nederlanders die op 158 telposten zomaar eventjes 1.259.036 exemplaren van 229 soorten optekenden. Ben je ook gefascineerd door de fascinerende cijfers van de vogeltrek? Dan moet je beslist eens gaan kijken op www.trektellen.org.

Lees natuurcontact voortaan elektronisch!

Wist u dat er ook een digitale versie van ons contactblad bestaat. In kleur! Zo komen de beelden extra tot hun recht. En u krijgt de elektronische versie vroeger. U bent zo als allereerste op de hoogte van al wat reilt en zeilt in de Dilbeekse natuur. Terwijl wij besparen op druk- en verzendkosten. Leest u voortaan de digitale versie? Laat het ons weten via het webformulier op www.natuurpunt-dilbeek.be/abo

Geef een Natuurpuntkalender cadeau!

De kalender van Natuurpunt is ieder jaar weer een juweeltje van natuurfotografie. In 2019 bevat hij 13 prachtige vogelfoto's. En hij biedt handig plaats om afspraken en verjaardagen te noteren.

Zoiets willen uw familie, vrienden en kennissen ook graag aan de muur. Doe hen dus een exemplaar cadeau.

De kalender kost 10 €. Een deel daarvan gaat naar onze lokale werking als u via ons bestelt. Dus snel een mailtje met het gewenste aantal én uw adres – want we leveren uw bestelling thuis af – naar onze penningmeester etienne.fonteyne@telenet.be.

Doe familie, vrienden en kennissen een plezier en bestel nu!

